

November 2000

Nr 6

Uitgave van de Historische Kring Abcoude / Baambrugge

Inhoud:

- ◆ De geschiedenis van Botshol
- ◆ Het einde van Langversweegen
- ◆ Johanna Judith Zeelt en 'Postwijk'
- ◆ De Leo Dongelmanstraat
- ◆ Hulksbrug geeft geheim prijs

Redactie:

H. Hoogenhout
G. van der Most
D. L.H. Slebos
W. W. Timmer

W. Zwaard

Redactie secretariaat:

G. van der Most,
Papehof 9
1391 BD Abcoude

Vormgeving

W. Zwaard

Druk:

Grafisch Centrum Abcoude

Prijs losse nummers fl 8,50

De geschiedenis van Botshol

Binnen de gemeente Abcoude bevindt zich een interessant natuurgebied dat tussen 1960 en 1980 voor een steeds groter deel in beheer is gekomen bij de Vereniging Natuurmonumenten. Dat gebied is Botshol, als zoveel plassen ontstaan door vervening ten behoeve van de turfwinning. Voor de grondeigenaren destijds meestal een erg rendabele activiteit, die voorzag in de behoefte aan brandstof voor vooral de grotere steden.

Op de plaatsen waar het veen gewonnen was, ontstonden veenplassen, die soms als gevolg van weer en wind een grote, zelfs bedreigende omvang bereikten. Als gevolg van deze bedreiging, maar evenzeer uit de behoefte aan nieuwe cultuurgrond, werden deze plassen vaak later weer drooggelegd. Soms bleef het water echter gehandhaafd, zoals in onze omgeving in Loosdrecht, in Vinkeveen, en ook in Botshol.

Botshol behoort eigenlijk nog niet zo lang bij Abcoude. Pas in 1882 werd dit gebied aan Abcoude toegevoegd, en wel via een gebiedsruil met de toenmalige gemeente Vinkeveen en Waverveen (nu gemeente De Ronde Venen). Om de historie van het gebied goed duidelijk te maken moeten we wat verder terug de geschiedenis in.

Botshol als deel van de zelfstandige Hoge Heerlijkheid Waveren, Botshol en Ruige Wilnis.

Volgens "Het Plaatsnamen Boek" betekent de naam Botshol "het hol (moerasgebied) van Botte (= persoonsnaam)". Op de bekende kaart van

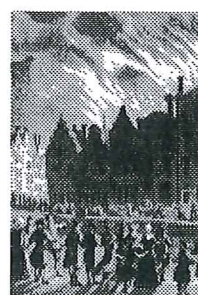
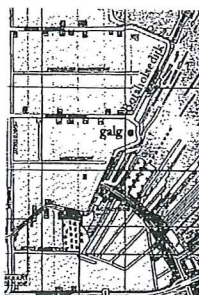
In dit nummer

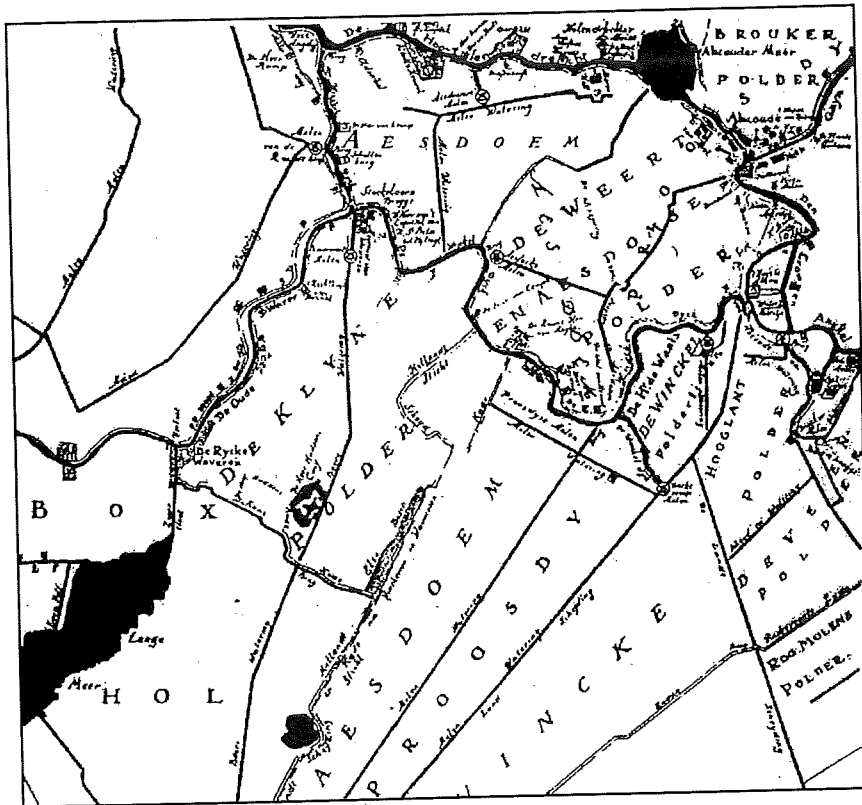
Geschiedenis van Botshol

Ondergang Langversweegen

Johanna Judith Zeelt en 'Postwijk'

De Leo Dongelmanstraat

Detail uit Kaart van Gerrit Drogenham

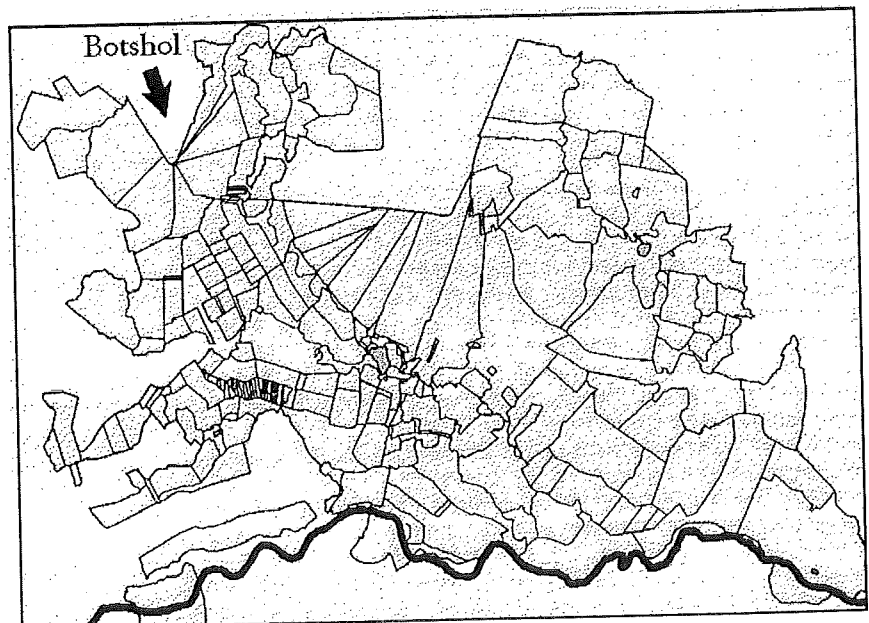
landmeter Gerrit Drogenham uit ca. 1700 staat 'Boxhol' duidelijk vermeld, maar beslaat daar een ruimer territorium. Het gebied dat wij nu kennen als 'de Botshol' en ook wel de Noorder Polder wordt genoemd, staat bij Drogenham aangegeven als 'De Klyne Polder'.

Oorspronkelijk behoorde de gehele omgeving, evenals bijvoorbeeld het aangrenzende Ouderkerk aan de Amstel, tot Holland. Dat is bijvoorbeeld goed te zien op een kaart van Willem Jansz. Blaeu uit ca. 1650, waar het als een soort wig steekt in het Sticht van Utrecht. Binnen Holland maakte Botshol deel uit van de kerkelijke goederen die het Stichtse kapittel van St. Marie in Holland had. Dat weten we, omdat dit kapittel in 1624 een gebied met de naam 'Heerlijkheid Waveren, Botshol en Ruige Wilnis' (ruwweg de eerder genoemde 'wig') verkoopt aan een Anthony Oetgens, een rijke Amsterdammer. Het is de eerste keer dat we de naam 'Botshol' in de stukken tegenkomen.

Anthony Oetgens

Anthony Oetgens was een Amsterdamse regent. Hij werd in 1585 ge-

boren als zoon van Frans Hendricz. Oetgens, van 1599 tot 1609 één van de burgemeesters van Amsterdam. Ook Anthony was tussen 1626 en 1650 zeven maal Amsterdams burgemeester; in Amsterdam is hij tevens bekend als bouwopdrachtgever van de door Philips Vingboons ontworpen en in 1639 gebouwde 'drie huizen onder één lijst' aan het Singel. Anthony Oetgens bewoonde dit voor die tijd zeer ruime driedelige onderkomen grotendeels zelf.

In het destijds gebruikelijke streven van het stedelijk patriciaat om zich te onderscheiden van hun omgeving, was het bezit van een eigen Heerlijkheid een belangrijk statussymbool. En toen het Anthony, na zijn aanschaf van Botshol in 1624, in 1635 ook nog lukte door Keizer Ferdinand II verheven te worden tot de Heilige Rijks Ridderstand, kon hij zich voortaan 'Anthony Oetgens van Waveren, Ridder, Heer van Waveren, Botshol en Ruige Wilnis' noemen.

Ruim anderhalve eeuw lang (1624-1761) zijn directe nakomelingen van Anthony Oetgens onder de naam 'Oetgens van Waveren' Heer gebleven van deze Hoge Heerlijkheid. Daarna vererft het gebied naar een zijtak van de familie, tot in 1798 - met de totstandkoming van de Bataafse Republiek - alle Heerlijke rechten op een laag pitje worden gezet om uiteindelijk in 1848 volledig aan de nieuw gevormde gemeenten te vervallen.

Hoge Heerlijkheid

Tot 1798 was 'Waveren, Botshol en Ruige Wilnisse' een zgn. Hoge Heerlijkheid of Halsheerlijkheid. Dat wil zeggen dat het bestuur van het gebied, in casu de Heer of zijn Baljuw, via een eigen Vierschaar de bevoegdheid had de doodstraf te eisen en te laten voltrekken. Voor de Hoge

Heerlijkheid Waveren, Botshol en Ruige Wilnisse werd recht gesproken in een Rechthuis, dat stond in de buurt van Stokkelaarsbrug waar Waver en Winkel samenkwamen. (Ook het 'Huys te Waveren', de lokale residentie van de Heren van Waveren, bevond zich bij Stokkelaarsbrug.) Volgens 'De Nederlandse Stad- en Dorp Beschrijver' was dat Rechthuis 'een vrij ruime herberg' waarvoor 'een zware geesselpaal' stond opgesteld. Zij die ter dood waren veroordeeld, werden vervoerd naar een bocht in de Botscholdijk waar, nog net op het gebied van de Heerlijkheid, de galg stond opgesteld (zie afgebeeld kaartje).

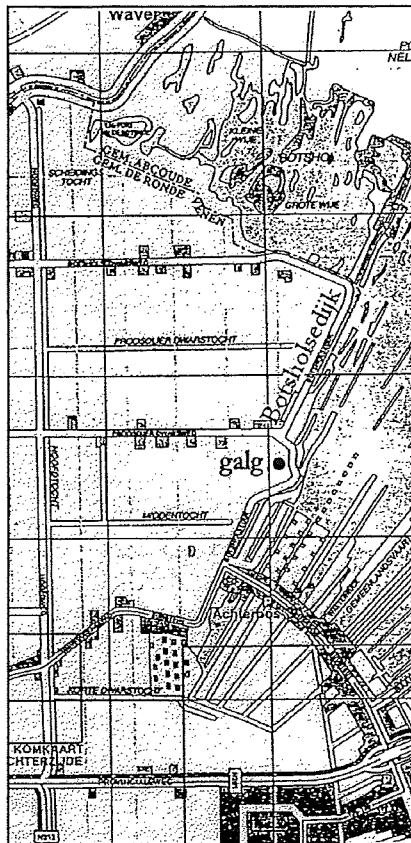
Botshol als deel van de gemeente Waverveen

De Hoge Heerlijkheid Waveren, Botshol en Ruige Wilnis, was rond 1766 was samengesmolten met de zuidelijker gelegen, eveneens Hollandse ambachtsheerlijkheid Waverveen. Beide Heerlijkheden gingen in 1798 op in de nieuwe gemeente Waverveen, vanaf 1811 'gemeente Waveren en Waverveen' geheten. Inmiddels was Botshol tussen 1777 en 1793 geheel verveend en daarmee steeds waterrijker geworden. Dat was wel ten koste gegaan van zo'n 80 huizen waarin 430 mensen woonden, de wat wijdere omgeving van Ruige Wilnisse meegerekend.

In 1819 en 1820 werd de nogal brokkelige provincie Utrecht, door het schuiven met een aantal gemeenten van Holland naar Utrecht en vice versa, afgerond tot min of meer de huidige vorm. De gemeente Waverveen ging daarbij over van Holland naar Utrecht, waarmee Botshol in de provincie Utrecht kwam te liggen als onderdeel van de zelfstandige gemeente Waverveen.

Abcoude Proostdij, Aasdom en Aasdom in 't Veen

Ook Abcoude bleef niet onberoerd door de wijzigingen in de bestuursstructuren ten tijde van de Bataafse

Republiek en daarna. In 1798 werd Abcoude St.Pietersgerecht 'gemeente Abcoude Sint Pieters': vanaf 1812 'gemeente Abcoude' genaamd. In 1818 werden aan dit Abcoude het (oorspronkelijk Hollandse) Aasdom en Aasdom in 't Veen toegevoegd, vandaar dat het noordelijke deel van onze huidige gemeente vanaf die tijd officieel 'gemeente Abcoude Proostdij en Aasdom' ging heten. Aasdom en Aasdom in 't Veen grensden aan de westzijde aan Waverveen en aan de oostzijde aan Vinkeveen. (Het zuidelijke deel was, zoals bekend, tot 1941 een zelfstandige gemeente, eerst - vanaf 1812 - onder de naam 'gemeente Baambrugge', na 1818 'gemeente Abcoude-Baambrugge'.)

Tot beide Aasdommen - en daarmee dus tot Abcoude Proostdij en Aasdom - behoorde ook een belangrijk deel van Achterbos: grofweg liggend langs de weg door het huidige Vinkeveen ten noorden van de provinciale weg N201, en thans een integraal onderdeel van Vinkeveen. In het verlengde van deze weg, nu polder, lag het oorspronkelijke dorp Achterbos. Daar stond ook, nog net

in het gebied van het hiervoor besproken gebied van de Heerlijkheid Waveren, Botshol en Ruige Wilnis, een R.K. schuilkerk. Dat was de Nicolaaskerk, die twee eeuwen lang - tot 1842 - plaats bood aan katholieke inwoners van Aasdom, Vinkeveen en Demmerik in de tijd dat de R.K.-religie alleen toegelukkig werd toegestaan. Alle sporen van kerk en bebouwing zijn overigens, als gevolg van de ontvening, inmiddels allang verdwenen.

De ruil van 1882: Botshol bij Abcoude

In 1857 namen Rijk en Provincie een oude gewoonte weer op: het samenvoegen van gemeenten. Dit keer werden onder meer Vinkeveen en Waverveen samengevoegd tot één gemeente met de naam 'Vinkeveen en Waverveen', in de wandeling als 'Vinkeveen' aangeduid en thans onderdeel van de gemeente De Ronde Venen. Eén blik op de kaart doet meteen begrijpen dat deze nieuwe gemeente, om tot een bestuurlijke eenheid te komen, al snel aasde op de tot Abcoude behorende Aasdommen. Immers, Aasdom en Aasdom in 't Veen staken als een wig in de nieuwe gemeente en verhinderden in de praktijk de integratie tot één bestuurlijk gebied. Bovendien waren de Aasdommen nog niet echt ontveend en er viel dus wat te verdienen met verdere ontginning van het gebied.

Toch duurde het nog tot 1881, voor de begerige blikken van Vinkeveen werden gehonoreerd. Besloten werd tot een gebiedsruil, waarbij Vinkeveen de beide Aasdommen verwierf en Abcoude Proostdij in ruil daarvoor het gebied kreeg dat wij nu aanduiden als de 'Botshol' (kadastraal sectie D). Voor Abcoude Proostdij betekende deze Wet van 19 juli 1881, die per 1 januari 1882 in werking trad, een netto gebiedsuitbreiding met meer dan 90 hectare, maar tevens een daling van het inwonersaantal met netto 345 perso-

nen: 481 Aasdommers werden Vinkeveners en 136 Botshollers werden Abcouders.

Vinkeveen begon nu direct met de vervening van het Aasdomse gebied dat -zoals Daedalo Carasso opmerkt in Abcoude en Baambrugge 900 jaar- 'als turf in de kachels en als land onder het water van de Vinkeveense plassen verdween' (pag 97). Abcoude Proostdij schikte zich zonder protesten in de gebiedsruil: in de verslagen van de gemeenteraad uit die tijd valt nauwelijks een woord over deze zaak te vinden.

Abcoude had er een prachtig gebied bij gekregen, maar het was toen een tijd dat nog niet zozeer in 'natuurwaarden', maar eerder in kosten en opbrengsten werd gedacht. Vooralsnog wilde men het gebied dan ook 'ten nutte maken', en dan anders dan als vogeljacht- en visgebied (waarmee het overigens vele Amsterdammers wist te trekken).

Plannen tot droogmaking

In het streven naar een nuttige bestemming vroeg Jhr. Mr. C. Dedel, burgemeester van Abcoude maar in deze vooral ook voorzitter van het veenderijbestuur van Botshol, in 1930 aan de Provinciale Waterstaat van Utrecht om een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid tot droogmaking van de Botshol. Dit ondermeer in het kader van de bestrijding van de werkloosheid, overigens een kapstok waaraan in die tijd meer van dit soort rigoureuze ingrepen werden opgehangen. Een ingestelde commissie beoordeelde in 1932 de kwaliteit van de te winnen cultuurgrond weliswaar gunstig, maar ook de kosten van droogmaking en egalisering dusdanig hoog dat een en ander alleen uitvoerbaar zou zijn met behulp van een aanmerkelijke overheidssubsidie. De zaak bleef eerst wat slepen, maar kwam in 1937 en 1938 opnieuw aan de orde. In juli 1940 beslisten Gedeputeerde Staten van

Utrecht evenwel 'dat zij voorshands geen droogmakingsplannen konden bevorderen'. Waarmee, op het moment van het schrijven van dit artikel op de maand af 60 jaar geleden, een belangrijk natuurgebied - dat al in 1942 tot beschermd gebied werd verklaard - behouden bleef.

Ondanks de status van 'belangrijk natuurgebied' (sommigen, zoals F.H. de Bruijne in zijn dissertatie van 1939, spreken zelfs van een 'landschapspark') volgden nieuwe bedreigingen. In 1949 waarschuwde ir. J. Loeff, toenmalig voorzitter van de Vechtplassencommissie, voor de dreigingen van vuilstort, zandwinning en zomerhuisjesbouw. De ernstigste bedreiging deed zich voor in 1950, toen plannen bekend werden om dwars door Botshol een kanaal aan te leggen van liefst 65m breed. Dit om het zand af te voeren dat in de aangrenzende Vinkeveense Plassen gewonnen zou worden, vooral ten behoeve van de uitbreiding van Amsterdam. Na een adres aan de Amsterdamse gemeenteraad koos het gemeentebestuur van die stad voor een andere oplossing voor het zandtransport, nl. een persleiding, waardoor Botshol opnieuw gespaard bleef.

Huidig gebruik en eigendom van het gebied

Het grondgebied in Botshol zelf was na 1800 in de loop der jaren in handen gekomen van aanvankelijk verschillende, meest kleine eigenaren die het gebruikten voor de rietcultuur maar ook voor de jacht op waterwild, zoals eenden en ganzen, maar ook op watersnippen en aalscholvers, waarop de jacht inmiddels verboden is. Nu nog bevinden er zich in het gebied nog de restanten van een oude eendenkooi: het tegenwoordige Kooibos, waarin met enige moeite nog de verlande kooivijver te onderscheiden valt.

Vanaf ca. 1960 raakten twee partijen dermate in het gebied geïnteresseerd dat zij via diverse aankopen van tel-

kens kleine stukjes een steeds groter areaal van Botshol in handen probeerden te krijgen. Dat waren J. de Vries uit Vinkeveen, directeur van de bouwmaatschappij Bredero, en de Vereniging Natuurmonumenten. De laatste organisatie bezat er al sinds 1953 een perceeltje van ruim 3 ha, in 1960 aangevuld met het ca. 9 ha grote fort aan de Waver. In 1966 kwamen daar - mede op voorspraak van De Vries - nagenoeg alle gronden (49 ha) van het Waterschap Botshol bij. In 1977 wist Natuurmonumenten, onder bepaalde voorwaarden, ook het bezit van De Vries te verwerven, waardoor nog eens 113 ha van eigenaar verwisselde. Thans is, na nog verdere aankopen, het grootste deel van Botshol (256 van de 345 ha die het gebied groot is) eigendom van Natuurmonumenten. Andere eigenaren zijn de heren Jansen en Verweij, die er riet winnen en zo eveneens het gebied in stand houden. Diverse vrijwilligers (waaronder de Lionsclub Abcoude-Baambrugge) helpen Natuurmonumenten mee bij het onderhoud van h  r gebied.

Met de gemeente Abcoude werd al in de vijftiger jaren een voor Nederland unieke regeling getroffen die nog steeds geldt: bij gemeenteverordening is tussen 1 april en 16 juni, dus gedurende het broedseizoen, elke toegang tot Botshol verboden, ook te water. Buiten deze periode zijn er langs de Waver en de Winkel op twee plaatsen, nl. bij A.J. Jansen, Botshol 3, en bij C. Verweij, Botshol 14, roeibootjes te huur voor vis- en natuurliefhebbers, waarmee het gebied bezocht kan worden. En van half juni tot half juli, op woensdag en zaterdag, organiseert Natuurmonumenten er vanuit haar loods aan de Botsholsedijk rondvaarten in een electrisch aangedreven vlet. Voor belangstellenden blijft het gebied, ook als er geen ijs ligt, dus toch toegankelijk!

Ger van der Most.

'Het Dorstige Hert' eenmaal per jaar trefpunt van rietboeren en rietkopers

In Botshol, de buurt tussen Abcoude en Vinkeveen, is veel water. De Waver en de winkel stromen er samen en omdat Gedeputeerde Staten in 1940 niets zagen in droogmaking ligt er nog steeds een uit plassen en moerassen bestaand natuurreservaat. Bij dat vele water groeit overvloedig riet en dat riet is ieder jaar de inzet van een ongewone zakelijke activiteit in het Botsholse café 'Het Dorstige Hert'.

Op een doordeweekse dag lijkt de enige actie in de buurt te bestaan uit het vele malen open- en dichtgaan van de brug voor 'Het Dorstige Hert' om grondschuiven door te laten. De caféhouder

Bronnen:

- G. van Berkel en H. Samplonius: *Het Plaatsnamen Boek* (1989)
- A. Bloed c.s.: *Van Wildernis tot Ronde Venen* (1984)
- F.H. de Bruijne: *De Ronde Venen, een sociaal-geographische studie van een gedeelte van het Hollandsch-Utrechtsch weidelandschap (1939; dissertatie)*.
- D.G. Carasso e.a. in 'Abcoude en Baambrugge 900 jaar' (1985)
- J. Frankenhuizen: 'Langs galg en kerkenpad' in *De Proostdijkoerier jaargang 15 nr.4* (1999)
- H.P. Gorter: 'Ruimte voor Natuur'. (*Vereniging Natuurmonumenten*, 1986)
- J.H. von Santen in 'Geschiedenis van de Provincie Utrecht vanaf 1780' (1997)
- J. Trouw in 'De Geschiedenis van Botshol' (1946): inleiding op V. Westhoff's 'Landschap, flora en vegetatie van de Botshol na bij Abcoude' (1949)
- Gemeente-archief Abcoude/De Ronde Venen: *Notulen Gemeenteraad Abcoude Proostdij (1880-1882)*
- Idem: A. Hagen: *Schouten, maires, burge-meesters en secretarissen van Abcoude-Baambrugge en Abcoude-Proostdij (geeft tevens overzicht gemeentenamen)*
- Mondelinge informatie van de heer Sytze de Vries (*Vereniging Natuurmonumenten*)

Afbeeldingen ontleend aan deze bronnen.

verricht dit werkje zelf. Eenmaal per jaar is hij echter constant achter tapkast, jeneverkruik en koffiebestek te vinden, omdat dan de Ingelanden van het waterschap Abcoude hun Botsholse riet komen verkopen. Aan de verkoop gaat een besloten vergadering van de ingelanden vooraf. Deze wordt gehouden in de gelagkamer. Niet-ingewijde bezoekers moeten dan achterom, naar de keuken, waar de vrouw van de caféhouder en barjuffrouw Annie hen ontvangen. Daar zaten dit jaar ook de vijf gegadigden voor het riet, drie handelaren en twee rietsnijders. Even na het middaguur kan de veiling beginnen. De rietboeren zijn van plan hun riet voor flink geld aan de man te brengen. Een van hen zegt met pretoogjes: 'De jeugd is tegenwoordig ook keihard in zaken. Kijk maar naar de Beatles. Dat kunnen wij ook.'

De voorzitter van het waterschap en tevens gemeentesecretaris van Abcoude, de heer Stigter, leidt de verkoop opgewekt in. Zo op de manier van de exploitant van het rad van avontuur op de kermis: 'Mijne heren. Eén kan het riet maar kopen en om te voorkomen dat hij een miskoop doet zal ik de veilingvoorwaarden oplezen.' Monotoon komen die eruit: onder meer dat er voor 1 september niet gesneden mag worden en dat voor 31 maart 1966 de percelen

'schoon' moeten worden achtergelaten op straffe van een 'boete'. Zes percelen komen onder de hamer van in totaal 59 hectare met riet beplant land. Een van de handelaren, de heer G. J. Versluys uit Lexmond (bij Vianen), vraagt hoeveel hectare riet precies op de percelen staat. Stigter: 'Dat weet ik niet.' Versluys: 'Dat zou ik toch wel willen weten.' Onbezoldigd rijksveldwachter J. F. van der Plas die het gebied op zijn duimpje kent en als veilingmeester optreedt zegt ook dat het niet te schatten is. Versluys: 'Ik heb gehoord 30 hectare.' Stigter kapt de discussie af. 'Dat weten wij niet. Het ene jaar staat er misschien een beetje meer op dan het andere.' Dan begint het bieden. Veilingmeester Van der Plas zet heel laag in. Met voor niet-ingewijden nauwelijks merkbare hoofdknikjes wordt de prijs snel opgedreven. De rietboeren knikken mee op gevaar af dat zij met hun handel blijven zitten. De 59 hectare gaan ten slotte weg voor ruim fl 3.000,- naar een handelaar uit Leimuiden (bij Aalsmeer). 'Een beste prijs,' vinden de verkopers. 'Dié koper moet wel een rijke pa hebben.'

VEILINGMEESTER Van der Plas vertelt: 'Eigenlijk is het veilen werk voor de voorzitter, maar dat is steeds een ander. Voor mij is het routine geworden. Ik doe dit werk al jaren en ik weet vaak van tevoren wie mijn klant gaat worden.' Het 'ruige' riet wordt volgens de heer Van der Plas gebruikt voor het afdekken van bloembollenvelden. 'Ruigt' is kort riet dat niet in het water maar op het land staat. Het riet dat aan het water staat wordt vooral gebruikt als dakbedekking. België, Frankrijk en Duitsland zijn goede afnemers. In Nederland wordt vrijwel geen nieuw rieten dak meer gelegd. (1965! red)

Zestig procent van de export gaat naar België, 25 procent naar West-Duitsland, 25 procent en 11 procent naar Frankrijk. De rest wordt gekocht door Engeland. Het rieten dak begint in die landen weer in de mode te komen. Villabezitters in Duitsland vinden het 'romantisch' staan en ook in andere landen geniet het rieten dak groeiende populariteit. Er worden dan ook goede prijzen gemaakt bij de export. Het indexcijfer van de exportprijzen (gemiddeld 100 over de hele periode) is gestegen van 89 in 1961 tot 124 in de eerste vier maanden van 1965.

Artikel in 'Het Parool' van 24 juli 1965 door Dolf Hell

Het einde van Langversweegen

In de vorige aflevering van deze kroniek zagen wij hoe de familie Graafland, wonende op de Keizersgracht tegenover de oude schouwburg, in 1742 getuige was van de kolossale brand, die deze schouwburg in de as legde. Het lijkt alsof deze brand symbolisch de vele trieste gebeurtenissen, die zich in het gezin zouden gaan afspeelen, inluidde.

Het begon met de oudste zoon Cornelis Graafland Cornelisz de jonge. Deze was inmiddels Mr. in de rechten en gevestigd advocaat te Amsterdam maar was terechtgekomen in, naar wij veilig kunnen aannemen, een mesalliance.

Op 18 augustus 1772 werd, terwijl hij nog ongehuwd was, uit 'zekere Johanna ter Bruggen' zijn dochtertje Cornelia geboren. Wel is hij op 20 September daaraan volgend in Kranenburg bij Kleef, getrouwd, doch dit huwelijk werd niet volgens de Hollandse wetten erkend. Een gelegenheids huwelijk dus.

Op 26 december 1773 en 16 mei 1775 werden vervolgens nog twee zoons geboren, maar daarna ging het mis: 19 januari 1776 laat hij op zijn sterfbed een acte opmaken, teneinde zijn nalatenschap te regelen. Uit die acte spreekt een grote bekommernis over zijn kinderen en beveelt 'zijne drie kinderen op het aller nadrukkelijkste en met de teederste aandoeeningen, die een vaderlijk hart treffen konden, aan in de veelvermogende protexie en liefderijk aandenken van zijne gerespecteerde familie, en speciaal van zijne moeder'. (Deze was inmiddels weduwe van wijlen Mr Cornelis Graafland (1774) Secretaris der stad Amsterdam), 'welke hem op zijn ziek-bedde de sterkste verzeekering had laten geven van haare aanstaande zorg voor gemelde zijne testateurs kinderen, en dat hij zich daarop volkomenlijk verliet'.

Hij stelt vast dat hij nog geen huwelijk met Johanna ter Bruggen volgens

de Hollandse wetten heeft gesloten, omdat dit 'door diverse facheuse (spijtige, ongelukkige) omstandigheden was verhinderd geworden'. Joan Graafland de jonge, een achterneef die op Weresteyn aan de Vecht woonde, is door hem aangewezen als executeur en niet b.v. zijn broer Nicolaas die inmiddels in Vianen woonde, terwijl zijn broer Pieter zich in Heenvliet bij Brielle had gevestigd. Joan bedankte bij notariële acte voor de eer, zodat de mede aangewezen voogd Mr Hendrik Bartijn Luyken advocaat te Amsterdam, die in een eerder testament ook al was genoemd, deze taak alleen heeft moeten vervullen.

Zoals hiervoor al bleek was in het huis op de Keizersgracht inmiddels zijn vader, Cornelis Cornzn. de oude, op 8 Mei 1774 overleden. De

tot diens nalatenschap behorende onroerende goederen, o.a. de 100 Ha. in Baambrugge, werden ten name van zijn echtgenote Margaretha van Strijen gesteld. Margaretha heeft niet lang daarna het huis op de Keizersgracht verlaten en zich dicht bij de Amstel op de Keizersgracht gevestigd.

De situatie van Margaretha ten opzichte van Johanna ter Bruggen en de kleinkindertjes zal wankel geweest zijn, terwijl zoon Nicolaas, in 1775 getrouwd, haar ook al geen kleinkinderen kon geven (een dood geboren kindje en een jong overleden zoontje).

Nog was de beker van verdriet die zij in de zeventiger jaren moest ledigen, niet ten einde: het in 1778 gesloten huwelijk van dochter Sara vertoonde al snel scheuren. Teneinde haar meer zekerheden te verschaffen schonk Margaretha haar in 1779 bij wijze van donatie 8 morgen land, beplant met 'hoephout'. Voor het transport van het afkomende hakhout verleende haar moeder haar overpad over het erf van Elsbosch. Tekenend voor de verhoudingen is dat de echtgenoot van Sara, Willem Hartsinck zich slechts twee dagen later naar Schout en Schepenen van Abcoude spoedde, teneinde in een acte vast te leggen dat hij het alsnog goed vond dat zijn echtgenote deze

AFBEELDING van den Brand der AMSTERDAMSCHEN SCHOUWBURG, op Maandag den 11 Mei 1772
zou als dezelve zich op de Keizersgracht verhoorde dus avonds tussehen negen en tien ure

Coëfge funilon à Amsterdam

donatie had geaccepteerd ! Sara is verder door het leven gegaan als gesepareerde echtgenote van Willem Hartsinck en heeft zich na de scheiding van tafel en bed bij haar moeder in het nieuwe huis op de Keizersgracht gevestigd.

De schenking van een kavel met hakhout lijkt niet direct een lucratieve, maar in 1807 bracht het hakhout nog ruim fl.1.000,- op!

In hoeverre grootmoeder Margaretha in staat geweest is haar belofte, aan het sterfbed van haar zoon gedaan, waar te maken zal afhankelijk zijn geweest van de moeder van de drie kindertjes; daarover laten de archieven zich niet uit. Hoe het zij, 25 jaar later, in 1801, als die kinderen inmiddels volwassen zijn geworden, is de toon in haar testament bepaald verdrietig: *'en alzo de Vrouwe testatrice tot haar grievent leedweesen en droefheid van haar en van haar Vrouwe testatrices vooroverleedene man heeft moeten onder vinden, dat haar Vrouwe testatrices nu mede overleedene zoon, wijlen de heer Cornelis Graafland, van*

zich heeft kunnen verkrijgen niet alleen in weerswil en niettegenstaande alle de pogingen en demarches van zijne ouders om hem daarin te detourneeren, te blijven cohabiteeren met seeckere Johanna ter Bruggen, met dat gevolg, dat hij bij deselve drie onechte kinderen heeft verwekt....' zodat deze kinderen en ook Johanna ter Bruggen door de testatrice niet als rechthebbenden in haar nalatenschap werden erkend.

Nicolaas en Sara Graafland, zoon en dochter van Margaretha, zijn beide enkele dagen na elkaar in 1812 kinderloos overleden. Nicolaas was onder meer Oud-Schepen van Leerdam; hij overleed in januari. Slechts enkele dagen later overleed Sara op de buitenplaats Elsbosch waar zij zich, na het overlijden van haar moeder, permanent had gevestigd. Toen Sara in 1754 werd geboren was Langversweegen al familiebezit en we mogen aannemen dat zij aan de buitenplaats zeer verknocht is geweest. Hier werd ook op haar sterfdag haar inderhaast geschreven olografisch (eigenhandig geschreven)

testament gevonden, Daarin werden haar neef en nicht Pieter en Cornelia Graafland, waarover hierna, als haar universele erfgenamen aangewezen.

Van de broers Cornelis, Nicolaas en Pieter is de laatstgenoemde (1748 - 1794) tot nu niet besproken. Deze was 1775 getrouwd met Louisa Carolina van Aldewerelt (1755 - 1783), via haar vader Vrouwe van Heenvliet. Pieter was o.m. Schepen van Brielle en mocht zich Heer van Heenvliet noemen. Na zijn overlijden stelden Nicolaas en Sara zich, ten behoeve van zijn kinderen, bij notariële acte garant voor de stipte uitvoering van het beheer over hetgeen de kinderen bij nalatenschap ten deel zou vallen.

Zijn oudste zoon, Cornelis, is kort na diens huwelijk overleden en liet geen kinderen na, zodat zijn zoon Pieter en dochter Cornelia de enige erfgenamen van de omvangrijke bezittingen van hun grootouders waren, behoudens de financiële verplichtingen aan de weduwe van Nicolaas. Pieter jr. nam in 1809 de afwikkeling van de nalatenschap van zijn in

1806 overleden grootmoeder ter hand. Zo verwierf Sara het deel van Elsbosch, waarop het herenhuis van Langversweegen stond.

Pieter woonde toen op zijn 'Maison de Campagne Voortwijk' te Maarsen. Cornelia was getrouwd met Joh. la Maison, die zich Heer van Heenvliet mocht noemen. Dit echtpaar bewoonde het Huis Heenvliet te Heenvliet.

De uiteindelijke afwikkeling van de nalatenschap geschiedde bij acte d.d. 19 - 12 - 1818. Bij dit dossier bevindt zich ook het besluit van Koning Willem I van 20 - 8 - 1818, waarbij de Koning bepaalde dat de daarvoor in aanmerking komende delen van de nalatenschap ingevolge het in 1736 opgemaakte testament van Vrouwe Cornelia van Bambeek (Angstel-kroniek no 4, blz 46) onder fidei commissair verband bleven, waarvoor inschrijvingen in het Grootboek van 's Rijks Publieke Schuld moesten worden aangelegd. Pas de kleinkinderen van Pieter en Cornelia, nazaten van Nicolaas van Strijen in de vijfde generatie, zouden dus van deze gelden kunnen genieten. Inmiddels had Pieter het huis Lang-

versweegen in 1815 geheel laten slopen, waarmee zijn tante Sara, nadat de buitenplaats aan haar was toegescheiden, in feite reeds was begonnen: in 1811 liet zij diverse materialen van de afbraak van een omvangrijk koetshuis en ook van andere opstallen veilen. Pieter heeft van het terrein weer weiland gemaakt.

Hierdoor werden de gronden van belang voor de eigenaar van het door Elsbosch "omsingelde" Lindenhoff, welke buitenplaats slechts 4 morgen groot was. De in Amsterdam wonende Joan August Classen, rijksaannemer, had Lindenhoff in 1815 gekocht. Een maand nadien verkocht Pieter hem de gronden waar Langversweegen gestaan had, alsmede het v.m. Schaeps Gift. In 1818, na de finale afwikkeling van de nalatenschap door Pieter Graafland, verkocht deze alle overige bezittingen van zijn grootmoeder in de Oostzijder polder aan Classen.

Zo viel dan het doek voor Langversweegen. Een nazaat van een andere tak van het geslacht Graafland komen wij later nog tegen in Baambrugge, zodat deze naam in onze omgeving gehandhaafd bleef.

De Heer Classen intussen had de beschikking over de buitenplaats Lindenhoff en ook de boerenhofstede v.m. Schaeps Gift, nu Elsbosch genoemd, vanwaaruit de uitgestrekte landerijen konden worden beheerd. Ongeveer tezelfdertijd (1817) kwam de buitenplaats Postwijk eveneens met bijbehorende boerderij in handen van Vrouwe Johanna Judith van IJsseldijk-Zeelt, die ook elders in deze omgeving grond in bezit had en o.a. uit de nalatenschap van Margaretha Graafland de boerderij, thans geheten Jeanettes hoeve, had gekocht. Toen de heer Classen, die in dienst was van het Nederlandse Gouvernement en inmiddels ter standplaats Brussel was benoemd, uiteindelijk in 1837 vanuit Brussel opdracht gaf om zijn bezittingen in de Oostzijder polder te veilen, heeft Mevrouw Zeelt deze gekocht, hetgeen van grote invloed is geweest op de ontwikkelingen tussen Lindenhoff en Postwijk.

Daarover vertelt het hierna volgende artikel van de heer Hoogenhout.

Ir Dick Slebos.

*Afbeeldingen bij dit artikel;
Gemeentearchief Amsterdam.*

Johanna Judith Zeelt en 'Postwijk'

Tussen Abcoude en Baambrugge bevindt zich de buitenplaats 'Postwijk'. Deze buitenplaats werd in 1784 aangekocht door Wouter Zeelt. Hij was gehuwd met Catharina Bongardt en oefende het beroep uit van makelaar in effecten, vaste goederen, beleningen en inboedels. Naar den brode zal het hem ongetwijfeld goed zijn gegaan, want de prijs die hij voor 'Postwijk' betaalde, bedroeg fl. 11.445,-, een voor die tijd geen gering bedrag. Uit het huwelijk van Wouter Zeelt en Catharina Bongardt werd op 14 december 1780 te Amsterdam hun dochter Johanna Judith geboren.

Na het overlijden van haar ouders erfde zij als enige erfgename 'Postwijk'. Op 14 maart 1821 trouwt zij met Cornelis van IJsseldijk. De bruid is dan 40 jaar en de bruidegom 53 jaar. Cornelis van IJsseldijk was een jaar eerder weduwnaar gewor-

den van Geertruida Adriana Wapperom. Het huwelijk van vrouwe Zeelt, zoals ze genoemd werd, en Van IJsseldijk is ronduit slecht geweest. Lange tijd (van 1824 tot 1832) hebben zij gescheiden van tafel en bed geleefd.

In 1832 overlijdt Van IJsseldijk en vertrekt vrouwe Zeelt van Amsterdam naar Baambrugge om te gaan wonen op 'Postwijk'.

In 1834 vond er een afscheiding plaats uit de Nederlands Hervormde Kerk. Vrouwe Zeelt sloot zich in datzelfde jaar bij deze beweging aan (zij was toen nog lidmaat van de Nederlands Hervormde kerk te Amsterdam) en verleende op 'Postwijk' gastvrijheid voor samenkomsten. Verschillende vooraanstaande predikanten uit de afgescheiden kerken zijn daar voorgegaan. In de eerste jaren ontstonden daaruit veel problemen omdat de afgescheidenen ge-

Vrouw Johanna Judith Zeelt

dwarsboomd werden door de landelijke overheid. Op grond van het toen geldende Wetboek van Strafrecht (de Code Pénal, nog stammend uit de Franse overheersing), waren samenkomsten van meer dan 20 personen verboden. De toenmalige burgemeester van Abcoude-Baambrugge voelde zich geroepen daar nauwlettend op toe te zien. Dat blijkt o.a. uit een door hem opgemaakt procesverbaal van 12 juni 1836. De afgescheiden ds. H.P. Scholte was op 'Postwijk' voorgegaan en daarbij waren zo'n 60 tot 70 mensen aanwezig. De burgemeester schrijft daarin, na 's morgens op 'Postwijk' te zijn geweest, dat hij: 'in den gang van het huis eenige zitbanken vond, waarop ongeveer zes en dertig zoowel mannen als vrouwen zaten, en aan het einde dier gang eene gemaakte hoogte waarop een tafeltje met een bijbel geplaatst was; en dezelfde passerende wierd ik in eene kamer gelaten, waar ik gemelde Vrouwe aantrof en onder de aandacht bragt, de verkeerdheid dezer Godsdienstige oefening, als nog strijdig met de wet en ik mij alzoo in de onaangename verplichting bevond Proces-Verbaal op te maken eener daadzaak als nog niet toegelaten'. Bekend is dat vrouwe Zeelt hiervoor verschillende malen beboet is en dat

zij vele boetes betaald heeft voor ongeoorloofde samenkomsten elders in het land. Tegen de oplegging van de boetes aan haar heeft ze meermaalen geprotesteerd bij de koning. Ze deed dat met klem en overtuiging wat blijkt uit het slot van een rekwes van 28 maart 1846. Ze schrijft dan: 'In mijne jeugdige jaren heb ik de ook voor U.M. droevige gebeurtenissen beleefd en den druk der Fransche regering in rijperen leeftijd ondervonden; maar ik heb in dien tijd nooit ondervinding gehad van vervolging om godsdienstige bijeenkomsten. Ik hoop dat ik in het laatste tijdperk mijns levens onder de regering van U.M. niet blootgesteld zal blijven aan belemmering van hetgeen bij het klimmen mijner jaren den troost mijns levens uitmaakt. Van ganscher harte Uwe

Majesteit aanbevelende in de genadige bescherming des Almagtigen, blijf ik met eerbied Uwer Majesteits getrouwe onderdaan, J.J. Zeelt'. Na 1846 zijn er waarschijnlijk geen processen-verbaal meer opgemaakt (de wet bleef van kracht tot 1855), waarschijnlijk omdat ze zich toen gehouden heeft aan het maximum aantal van 20 personen.

De samenkomsten op 'Postwijk' groeiden niet direct uit tot een kerkelijke gemeente. Dat heeft geduurd tot 1863. Op zich was dat begrijpelijk want voor die tijd woonden er op Baambrugge maar vier afgescheiden gezinnen. De samenkomsten op 'Postwijk' werden dus voor het merendeel bezocht door bezoekers uit de omgeving, waaronder Kockengen en Loosdrecht.

Handwritten text:
Testament
Ik ondergetekende Johanna Judith Zeelt Weduwe van den heer Cornelis van Speldijk rentenierster wonende op de Buienvlaats Postwijk nabij Baambrugge eenige haderen uiterstens als beschikkingen willoende maken verklaar by dese in volle kracht en van Waarde te houden myn eigen handiq. geschreven Testament van 20 April 1859 gesloten by den Notaris van Kockengen te Abcoude in berraring gesteld volgens acte op dien dag daaraan opgemaakt; en als nuftte willoeden en te bejuzieren dat na myn overlijden by myne begrafenis voor de tyfkoets myne eigen paarden zullen gebruikt worden; dat ik al begraven worden in myn eigen graf in de nieuwe Kerk te Amstveddam en dat als dan dit graf zal moeten worden gesloten en gesloten blyven legatierende aan het bestuur dien Kerkvoor het spiten en in orde houden van het zelve graf, een som van duizend Gulden, my van het recht van successie zullende myn teunba van Balke kunnen begraven worden in een ander graf dat ik ook in gemelde Kerk besit gedaan en overtekerd op Postwijk K. den 10 October 1859
J. J. Zeelt

Dat er in 1863 een Christelijke Afgescheiden gemeente is ontstaan, is voor een belangrijk deel te danken aan vrouwe Zeelt. Toen zij op 24 november 1864 overleed liet zij een vermogen na van fl. 556.055,36. Omdat zij geen nageslacht had, spreekt het vanzelf dat zij beschikkingen had getroffen wie wat zou erven. Er zijn zes testamenten van haar bekend waarvan de laatsten meestal aanvullingen en enkele wijzigingen bevatten op eerdere. Uit alles blijkt haar grote liefde voor de afscheidingsbeweging en sympathisanten daarvan maar ook haar gevoel voor minderbedeelden. Zo ontvingen de (Theologische) Hooge School te Kampen een bedrag van fl.2.000,-, de Havelooze School te Amsterdam fl.2000,- en de Afschaffing der Slaverny fl. 2.000,-. Ook haar personeel vergat ze niet. Haar tuinbaas Jan Balke ontving gedurende zijn hele leven fl. 20,- per week en mocht op 'Postwijk' blijven wonen 'gedurende den tijd dat mijn boedel tot liquiditeit zal gebragt zijn zonder betaling van huur'. In een later testament krijgt hij daar bovenop nog een legaat van fl. 3.000,-. En 'aan mijne vrouwelijk Dienstbode(n) die op mijn overlijden bij mij wonen Hondert gulden voor een souv.(enier) en voor ieder jaar zij bij mij gewoond hebbe gedeelte voor heele gerekend eene somma van fl.100,-'. Ook verschillende afgescheiden predikanten ontvingen delen van haar rijkdom, die variëerden van fl. 300,- tot fl. 4.000,-. We moeten hierbij bedenken dat de traktementen van de toenmalige afgescheiden dominees minimaal waren. Dikwijls werd er in die pastorieën bittere armoe geleden. Voor de later op te richten christelijke afgescheiden gemeente te Baambrugge is het vierde testament van belang, dat dateert van 25 mei 1861. Daarin bepaalt ze, dat uit haar nalatenschap zal moeten worden uitgezonderd een bedrag van fl.6.000,- 'ten einde te worden gebezigd tot het doen bouwen van een lokaal voor een kerk

en school voor de leden der Christelijke Gemeente, die gewoon waren ten haren huize Godsdienstig te vergaderen, hetzij die tot de Afgescheiden Gemeente al of niet behooren, op zoodanig eene plaats in de Burgerlijke gemeente harer woonplaats, als gemelde executeuren testamentair in overleg met de leden dier Christelijke gemeente daartoe het meest geschikt of doelmatigst zullen achten...' Het bedrag dient te worden uitgekeerd aan A.G. de Waal, afgescheiden predikant te Oud-Loosdrecht en Gerrit Griffioen, veehouder te Baambrugge. (Hij werd in 1863 de eerste ouderling van de kerkelijke gemeente.) Kortom: zij moesten het geld dus gebruiken voor de bouw van de school en de kerk die 'het eigendom zij of worde van de eerste Gemeente der Christelijke afgescheidenen die zich te Baambrugge zal vestigen'.

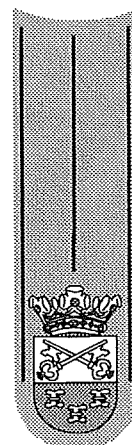
Als je wat bouwen wilt, moet er uiteraard ook grond zijn. Ook daarin echter had vrouwe Zeelt voorzien. Want in genoemd testament lezen we: 'uit bijzondere toegenegenheid, bij wijze van schenking onder levenden, in vollen en vrijen eigendom af te staan en over te dragen aan of ten behoeve der Christelijke afgescheiden gemeente welke te Baambrugge is of zal gevestigd worden, en die reeds lang en tot heden, hare zamenkomsten ten haren huize gewoon is te houden, een gedeelte grond zijnde de boomgaard der boerenhofstede genaamd Lindenhof thans Postwijk'. (Dat is de boomgaard van het vroegere 'Schaeps Gift'; na vereniging met de buitenplaats 'Langverswegen', heette het geheel 'Elsbosch'. Doch na de sloop in 1815 was het de boerderij van 'Lindenhoff' geworden.) Hieruit blijkt dus, dat de te stichten gemeente der Afgescheidenen reeds bij het leven van vrouwe Zeelt een stuk grond ontvangt om daarop te zijner tijd een kerk en school te kunnen bouwen. Om onverklaarbare redenen is er van de schoolbouw nooit iets terecht gekomen. Maar dankzij het

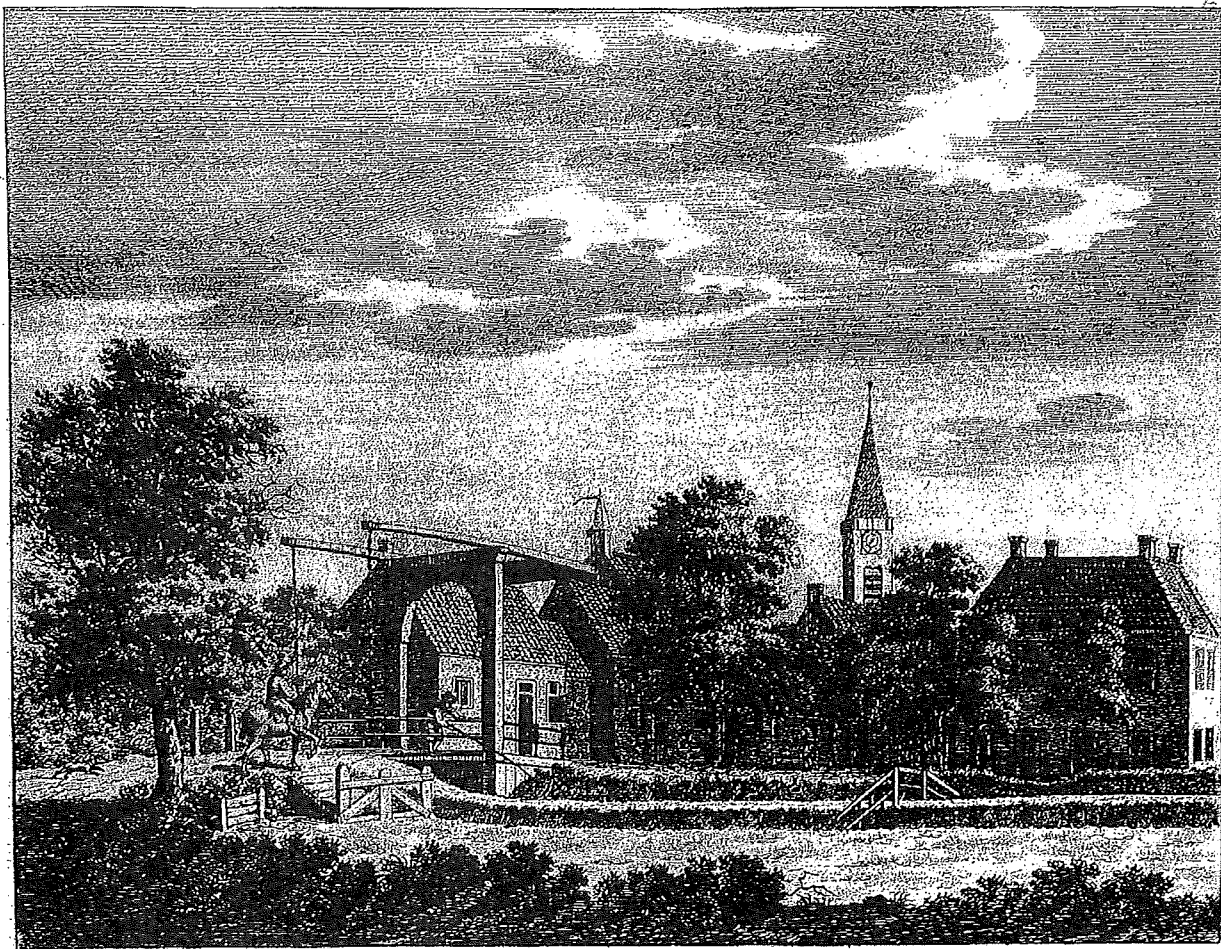
legaat en de grond van vrouwe Zeelt is het mogelijk geworden dat de afgescheiden gemeente na haar overlijden snel kon beginnen met de bouw van een eigen kerk. En zo is het geschied, want op 24 december 1865 werd in het kerkje de eerste dienst gehouden en de laatste heeft nog niet plaatsgevonden. De koop van de heer Classen in 1837, waarover de heer Slebos in zijn artikel schrijft, heeft dus gevolgen gehad voor de situering van de huidige Gereformeerde Kerk 'Postwijk'. Een kleine merkwaardigheid doet zich hierbij nog steeds voor. Voor het kerkgebouw en de pastorie ligt nog een strook grond die moest dienen ter ontsluiting naar de Rijksstraatweg. Die is nog steeds eigendom van de kerk maar in gebruik bij de familie Blokhuis die thans op de voormalige boerenhofstede 'Lindenhoff' woont. De kerk heeft die niet nodig omdat zij een altijddurend recht van overpad heeft over de ontsluiting van de boerderij die achter 'Postwijk' ligt.

Harrie Hoogenhout.

Geraadpleegde literatuur:
 Blokhuis, M.e.a, 125 jaar 'Postwijk'. De geschiedenis van de Gereformeerde Kerk te Baambrugge.
 Bos, F.L., Archiefstukken betreffende de afscheiding van 1834.
 Smits, C., De Afscheiding van 1834.

Angstelkroniek
 HISTORISCHE KRING
 BAAMBRUGGE

HET DORP ABCOU.

Kopergravure ca 1790 door Jan Evert Graaue

Hulksbrug geeft geheim prijs

Tot op heden was niet bekend hoe de Hulksbrug aan zijn naam is gekomen. Er werd wel eens gedacht dat de naam ontleend zou zijn aan een scheepstype dat van de 15^e tot 17^e eeuw algemeen in gebruik was. Maar deze speculatie is niet erg voor de hand liggend als men weet dat de Hulk een zwaar en lomp scheepstype is geweest. Gezien de omvang van een dergelijk schip was gebruik beperkt tot de grote binnenwateren. Ook de groene figuur uit een bekende TV serie die in de tachtiger jaren populair was, komt niet aanmerking. Uit archief-onderzoek door ons lid Dhr. Ben Freyters is de oplossing bekend geworden. Op 15-04-1626 sluiten de stad Am-

sterdam en de Staten van Utrecht een overeenkomst om de vaarweg tussen de stad Utrecht en Amsterdam voor gezamenlijke kosten en beheer in een goede staat te brengen en te houden. Het beheer omhelsde o.a. bruggen, beschoeiingen, kaden en voorschriften voor de beurtschippers.

In 1648 wordt de 'brugge bij de herberghe de Hulck' vernieuwd en worden er afspraken gemaakt over het onderhoud van dien. Een van de ondertekenaars van het betreffende stuk is ene Cornelis Sijmons Hulck*. Van deze Cornelis is niet bekend of hij in de herberg de Hulck heeft gewoond. Maar de naams-overeenkomst is wel heel opvallend.

De herberghe de Hulck moeten wij zoeken op de plek waar nu de Eendracht staat. Een kleine honderd jaar later is kennelijk de herberg De Hulck ook aan vernieuwing toe. In 1736 wordt De Eendracht aangeduid als de Nieuwe Herberg waarmee de naam 'De Hulck' voorgoed verdwijnt als horeca naam. Het wachten is nu op de oplossing van het naamraadsel van de Hein Kuitenbrug. Wie was Hein Kuiten? Wie het weet mag het ons melden.

W.W. Timmer

*(Utrechts Archief; Archief straatwegen Toegang 15 Inv nr 42)

De Leo Dongelmansstraat

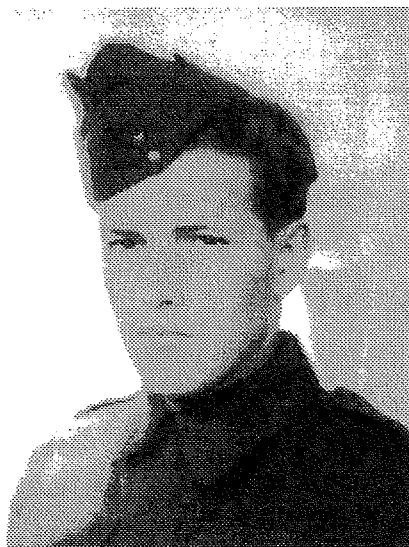
De liefde tot zijn geboortegrond is een ieder aangeboren. Dit is een uitdrukking die in onze tijd een ander gevoel heeft dan bij de voorgaande generaties. Wij worden lid van een historische vereniging, doen mee aan excursies en zijn bereid ons te interesseren voor de prestaties van ons land bij Europese wereldkampioenschappen voetbal.

Leo Dongelmans behoort bij de vorige generatie waar deze liefde nog op een andere wijze werd gedemonstreerd.

Leonardus Cornelis Dongelmans werd op 13 oktober 1919 geboren in Tjimahi, een dorpje in de omgeving van Bandoeng op het eiland Java.

Zijn vader Johannes Antonius Dongelmans was kapitein in het Nederlands Oost Indisch leger. Aan het zonnige leven op Java kwam plotse-ling een einde toen vader Dongel-mans op 9 februari 1932 als gevolg van een hartstilstand overleed.

Het vaderloze gezin vertrok al spoedig naar Nederland. Op 27 april van het overlijdensjaar werden ze inge-schreven op het adres Raadhuislaan nr 9. De moeder, Cornelia Josina van Kalmthout, trok met haar twee zonen en twee dochters in bij haar ouders. Haar vader Leonardus Cornelis van Kalmthout genoot in de Raadhuislaan van een welverdiend pensioen. Deze Van Kalmthout had zich in 1886 in Abcoude gevestigd als horlogemaker en rijwielhersteller. Hij is de grondlegger van Garage van Kalmthout, die nog steeds in

Leo Dongelmans (1919 - 1947)

Abcoude is gevestigd. Maar terug naar Leo Dongelmans. Hij kwam naar Nederland op een leeftijd dat de lagere school was af-gerond. De opleiding werd voortge-zet in Rolduc, een gerenommeerd RK opleidingsinstituut in de buurt van Kerkrade. Leo ging naar de bij-behorende kostschool en verdween uit Abcoude. Na de afronding van zijn middelbaar onderwijs liet hij zich inschrijven op de Technische Hogeschool in Delft.

De tweede wereldoorlog gooide de-finitief roet in de studieplannen. Hij weigerde in maart 1943 de loyaliteitsverklaring te onderteke-nen.

Einde studie en onderduiken. Uit deze periode is ons weinig bekend. Is hij in onze regio ondergedoken of vond hij een schuilplaats in Zuid Limburg?

Leo verschijnt weer in ons beeld op 31 december 1945. Hij vertrekt dan als oorlogsvrijwilliger naar Enge-land. Daar ontvangt hij een militaire opleiding en vertrekt in 1947 als ser-geant bij het Regiment Infanterie in de W-brigade naar Indië. Nog in dat zelfde jaar zal zijn leven worden beëindigd. Op 2 december rijdt in de buurt van Kertajasa zijn vrachtwagen in een valkuil. De Indonesische scherpshutters hadden daarna een gemakkelijk doelwit. Hij wordt be-graven in zijn geliefde Indische aarde en wel op de begraafplaats Pandu bij Bandung.

W.W. Timmer

*Met dank aan
Dhr Ad van Kalmthout, Abcoude*

deze aflevering van 'Angstelkroniek' wordt mede mogelijk gemaakt door
Wim Nienhuis

digitale beeldbewerking / html / fotografie / video
<http://www.abcoude.com>

op deze particuliere Internet-site vindt u actuele en interessante informatie over de Gemeente Abcoude !
te bereiken: Tel. 0294 - 287090 Fax 0294 - 287140 Mob 06 51203243 E-mail: wim@nienhuis.net